

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Α΄ & Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΦΙΛΑΝΑΓΝΩΣΙΑ

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Παπαθεοδώρου Χαρά

Αφού διαβάσετε το έργο του Αντουάν ντε Σαιντ-Εξυπερύ. «Ο Μικρός Πρίγκιπας», επιλέξτε επτά από τις παρακάτω δραστηριότητες.

(Το βιβλίο σας έχει δοθεί ηλεκτρονικά σε αρχείο pdf)

(Καλό είναι να κατεβάσετε τα αρχεία στον υπολογιστή σας και να τα αποθηκεύσετε σε φάκελο στην επιφάνεια εργασίας για εύκολη και γρήγορη πρόσβαση.)

(Διάρκεια πραγματοποίησης προγράμματος φιλιαναγνωσίας : 1 μήνας)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗΣ

Επιλέξτε επτά δραστηριότητες από τις παρακάτω:

1. «Απ' τον καθένα πρέπει ν' απαιτούμε αυτό που μπορεί να δώσει ... Η εξουσία έχει για στήριγμά της πρώτ' απ' όλα τη λογική. Αν δώσεις διαταγή στο λαό σου να πάει να πέσει στη θάλασσα, ο λαός θα κάνει επανάσταση...»: Ποιο είναι κατά τη γνώμη σας το μήνυμα αυτής της φράσης λαμβάνοντας υπόψη ότι το έργο γράφεται κατά τη διάρκεια του Β παγκοσμίου πολέμου, που ο Χίτλερ απαιτεί την εξόντωση εκατομμυρίων ανθρώπων;
2. «Είναι πολύ πιο δύσκολο να κρίνεις μόνος σου τον εαυτό σου παρά να κρίνεις τους άλλους. Αν καταφέρνεις να τον κρίνεις σωστά, θα πει πως είσαι πραγματικά σοφός» : Να σχολιάσετε τη φράση αυτή.
3. Ποια κοινά στοιχεία πιστεύετε ότι έχουν ο βασιλιάς, ο ματαιόδοξος, ο μπεκρής, ο επιχειρηματίας, ο φαναράναφτης και ο γεωγράφος; Ποια ανθρώπινα ελαττώματα αντιπροσωπεύουν;
4. «'Μοναχικά νιώθεις επίσης και ανάμεσα στους ανθρώπους», είπε το φίδι»: Γράψτε έναν μονόλογο όπου θα εκφράζετε τις σκέψεις και τα συναισθήματά σας με αφορμή αυτή τη φράση.
5. «...Οι άνθρωποι δεν έχουν πια καιρό να γνωρίσουν τίποτα. Τ' αγοράζουν όλα έτοιμα στα εμπορικά. Καθώς όμως δεν υπάρχουν εμπορικά που πουλάνε φίλους, οι άνθρωποι δεν έχουν πια φίλους»: να σχολιάσετε τη φράση αναφερόμενοι στις ανθρώπινες σχέσεις στη σύγχρονη κοινωνία.

6. «“Αντίο”, είπε η αλεπού. “Να το μυστικό μου. Είναι πολύ απλό: Μόνο με την καρδιά βλέπεις αληθινά. Την ουσία δεν τη βλέπουν τα μάτια”»: Ποιο είναι το μήνυμα αυτής της φράσης;
7. Ο μικρός πρίγκιπας μαθαίνει από την αλεπού για την αξία και τα γνωρίσματα ενός πραγματικού φίλου. Ποια είναι αυτά; Αναζητήστε τα και στο ποίημα που ακολουθεί. Έπειτα γράψτε ένα ποίημα «Με τον τρόπο του Μπόρχες» για το ίδιο θέμα συμπληρώνοντας τις φράσεις Δεν μπορώ να....όμως μπορώ

ΧόρχεΛουίςΜπόρχες 1899- 1986, Αργεντίνος συγγραφέας

«Ποίημα στους φίλους»

Δεν μπορώ να σου δώσω λύσεις
για όλα τα προβλήματα της ζωής σου,
ούτε έχω απαντήσεις
για τις αμφιβολίες και τους φόβους σου ·
όμως μπορώ να σ’ ακούσω
και να τα μοιραστώ μαζί σου.

Δεν μπορώ ν’ αλλάξω
το παρελθόν ή το μέλλον σου.

Όμως όταν με χρειάζεσαι
θα είμαι εκεί μαζί σου.

Δεν μπορώ να αποτρέψω τα
παραπατήματά σου.

Μόνο μπορώ να σου προσφέρω το χέρι
μου
να κρατηθείς και να μη πέσεις.

Οι χαρές σου, οι θρίαμβοι και οι επιτυχίες
σου

δεν είναι δικές μου.

Όμως ειλικρινά απολαμβάνω να σε
βλέπω ευτυχισμένο.

Δεν μπορώ να περιορίσω μέσα σε όρια
αυτά που πρέπει να πραγματοποιήσεις,
όμως θα σου προσφέρω τον ελεύθερο
χώρο

που χρειάζεσαι για να μεγαλουργήσεις.

Δεν μπορώ να αποτρέψω τις οδύνες σου
όταν κάποιες θλίψεις
σου σκίζουν την καρδιά,
όμως μπορώ να κλάψω μαζί σου
και να μαζέψω τα κομμάτια της
για να την φτιάξουμε ξανά πιο δυνατή.

Δεν μπορώ να σου πω ποιος είσαι
ούτε ποιος πρέπει να γίνεις.
Μόνο μπορώ

να σ' αγαπώ όπως είσαι
και να είμαι φίλος σου.

Αυτές τις μέρες σκεφτόμουν
τους φίλους μου και τις φίλες μου,
δεν ήσουν πάνω
ή κάτω ή στη μέση.

Δεν ήσουν πρώτος
ούτε τελευταίος στη λίστα.
Δεν ήσουν το νούμερο ένα ούτε το
τελευταίο.

Να κοιμάσαι ευτυχισμένος.
Να εκπέμπεις αγάπη.

Να ξέρεις ότι είμαστε εδώ περαστικοί.

Ας βελτιώσουμε τις σχέσεις με τους
άλλους.

Να αρπάζουμε τις ευκαιρίες.
Να ακούμε την καρδιά μας.
Να εκτιμούμε τη ζωή.

Πάντως δεν έχω την αξίωση να είμαι
ο πρώτος, ο δεύτερος ή ο τρίτος
στη λίστα σου.

Μου αρκεί που με θέλεις για φίλο.
Ευχαριστώ που είμαι.

8.«"Αυτό που ομορφαίνει την έρημο είναι πως κάπου κρύβει ένα πηγάδι", είπε ο μικρός πρίγκιπας[...]"Ναι", είπα στον μικρό πρίγκιπα "είτε πρόκειται για σπίτι είτε γι' αστέρια είτε για έρημο, αυτό που τα ομορφαίνει είναι αόρατο"»: Να σχολιάσετε το χωρίο

9. Ας υποθέσουμε ότι παίρνετε συνέντευξη από τον μικρό πρίγκιπα. Ποιες ερωτήσεις θα του κάνετε, τι θα απαντούσε; Γράψτε τουλάχιστον πέντε ερωτήσεις που θα έχουν ως στόχο να διερευνήσουν τις απόψεις του μικρού πρίγκιπα για τον κόσμο των ενηλίκων, για την αγάπη, για τη ζωή, για τη μάθηση

10. Μετά τον «θάνατο» του μικρού πρίγκιπα, ο αφηγητής εκφράζει σε μια σελίδα από το ημερολόγιό του τα συναισθήματά του για την απώλεια του φίλου του αλλά και τις σκέψεις του για όσα έμαθε από την οχταήμερη επαφή του με τον «παράξενο ανθρωπάκο».

11. Τα συναισθήματα του αφηγητή όταν αναγκάζεται να αποχωριστεί τον μικρό πρίγκιπα αποτυπώνονται και στο τραγούδι του Μάριου Φραγκούλη, όπου απευθύνεται σε αυτόν εκφράζοντας την επιθυμία του να είναι και πάλι μαζί. Αφού διαβάσετε τους στίχους και ακούσετε το τραγούδι, γράψτε κι εσείς ένα ανάλογο ποίημα -τραγούδι

Στίχοι: Παρασκευάς Καρασούλος
Μουσική/ερμηνεία: Μάριος Φραγκούλης

Αν χωρούσα κι εγώ
στο μικρό σου πλανήτη
αν ζητούσες να 'ρθω

να μην σ' έχει η λύπη

Τον παλιό μου εαυτό
θα τον άφηνα πίσω
τον κρυμμένο ουρανό
της καρδιάς σου να ζήσω

Στο μακρινό σου το αστέρι
να μου κρατάς σφιχτά το χέρι
μικρέ μου πρίγκηπα κοιμήσου
κι εγώ θα μείνω εδώ μαζί σου

Αν ζητούσες να 'ρθω
στο μικρό σου τ' αστέρι
αν μπορούσα να δω
της ψυχής σου τα μέρη

Θα νικούσα το εγώ
που εδώ με κρατάει
έναν κόσμο να βρω
και τους δυο να χωράει

Στο μακρινό σου το αστέρι
να μου κρατάς σφιχτά το χέρι
μικρέ μου πρίγκηπα κοιμήσου
κι εγώ θα μείνω εδώ μαζί σου

12. Ο μικρός πρίγκιπας στις περιπλανήσεις του συναντά διάφορους χαρακτήρες (τον ματαιόδοξο, τον βασιλιά, τον μέθυσο, τον επιχειρηματία...). Κάθε μορφή αντιπροσωπεύει έναν ανθρώπινο τύπο (τον άπληστο, τον εξουσιομανή, τον ματαιόδοξο) που περιγράφεται έμμεσα, δηλαδή «δείχνοντας κι όχι λέγοντας» μέσα από λόγια, σκέψεις, συμπεριφορές. Ανθρώπινους τύπους έχουν περιγράψει και οι **Θεόφραστος**, (φιλόσοφος ,4^{ος}, 3^{ος} αι π. Χ ,στο έργο του *Χαρακτήρες*) και **Α.Λασκαράτος**(Κεφαλλονίτης 1811-1901,στο έργο του *Ιδού ο άνθρωπος*).Αφού διαβάσετε πώς περιγράφονται από αυτούς ο φλύαρος ,ο κακόγλωσσος και ο μικροπρεπής, υποθέστε πως ο μικρός πρίγκιπας, συνεχίζοντας την περιπλάνησή του, **συναντά έναν ενήλικα φλύαρο , κακόγλωσσο, μικροπρεπή ή όποιον ανθρώπινο τύπο μπορείτε να σκεφτείτε εσείς** (π.χ. κόλακα, δουλοπρεπή, παραδόπιστο, ασυγχρόνιστο-Θεόφραστος, εγωιστή, ολιγόλογο, ζηλιάρη ,οξύθυμο-Λασκαράτος)και περιγράψτε τη συνάντηση αυτή μιμούμενοι τον Εξυπερύ, σε ένα κείμενο που **«δείχνει και δεν λέει»**. **Αρχίστε** : «Ο τρίτος πλανήτης κατοικούνταν από έναν » **και τελειώστε** «Και μ' αυτά τα λόγια, ο μικρός πρίγκηπας ξεκίνησε γι' αλλού. Οι μεγάλοι είναι σίγουρα πολύ παράξενοι, έλεγε στον εαυτό του καθώς ταξίδευε»

Ο ΦΛΥΑΡΟΣ(Θεόφραστος, *Χαρακτήρες*)

[3.1] [Η φλυαρία είναι διήγηση λόγων μωρών και απερίσκεπτων,] [3.2] ενώ ο φλύαρος το είδος του ανθρώπου που, αφού καθίσει κοντά σε κάποιον τον οποίο δεν γνωρίζει, αρχίζει πρώτα να επαινεί τη γυναίκα του. Κατόπιν του διηγείται το όνειρο που είδε τη νύχτα. Έπειτα του αφηγείται με λεπτομέρειες ένα ένα τα εδέσματα που είχε στο δείπνο του. [3.3] Μετά, καθώς το πράγμα προχωρά, του λέει ότι οι άνθρωποι του παρόντος είναι πολύ χειρότεροι απ' τους παλιούς, ότι το σιτάρι στην αγορά είναι φθηνό, ότι υπάρχουν στην πόλη πολλοί ξένοι, ότι η θάλασσα από τη γιορτή των Διονυσίων και μετά είναι κατάλληλη για τη ναυσιπλοΐα, και ότι, αν ο Δίας στείλει περισσότερη βροχή, η γη θα γίνει πιο εύφορη, ποιά χωράφι σκοπεύει να καλλιεργήσει του χρόνου, ότι η ζωή είναι δύσκολη, ότι ο Δάμιππος αφιέρωσε την πιο μεγάλη δάδα στα Ελευσίνια Μυστήρια, και «Πόσοι είναι οι κίονες του Ωδείου;» και «Χθες έκανα εμετό» και «Τί μέρα έχουμε σήμερα;», [3.4] ότι τα Ελευσίνια Μυστήρια είναι κατά το μήνα Βοηδρομιώνα, τα Απατούρια τον Πυανοψιώνα, ενώ τα αγροτικά Διονύσια τον Ποσειδεώνα. Κι αν κάποιος κάνει ότι τον ανέχεται, δε σταματά!

[3.5] [Από αυτό το είδος των ανθρώπων, λοιπόν, πρέπει να φεύγει φτεροκοπώντας και να απομακρύνεται με μεγάλα βήματα όποιος θέλει να μην καεί. Γιατί είναι δύσκολο να συναναστραφείς με ευχαρίστηση ανθρώπους, οι οποίοι δε διακρίνουν μεταξύ αργίας και βιασύνης.]

Ο κακόγλωσσος (Α.Λασκαράτος , *Ιδού ο άνθρωπος*)

Ο κακόγλωσσος κακολογεί από συστήματος· και κακολογεί αδιαφόρως οποιονδήποτε του χρειασθή να μελετήση· οποιονδήποτε του μελετήσουνε. Συνήθως ο κακόγλωσσος γνωρίζει του καθενός κάτι τι επιλήψιμο, το οποίο συνδυάζει με τ' όνομά του, και του δίνει επώνυμο ανάλογο της μορφής οπού του κάνει. «Εκείνος ο πρωτοκλέφτης!...» γι' άλλονε, «quel birbante, που δεν είναι 'ντροπή που να μην την έκαμε!» γι' άλλονε, «Α, εκείόσείν' εργολάβος και κάνει θελήματα. Φθάνει ναν τον πληρώσεις...» γι' άλλονε «Μη μου τότε μελετάς. Εγώ ξέρω τι ζηγιάζει... λείψω-εγώ, ήθελ' είναι στη φυλακή». Κ' έτσι σε καθένανε που μελετηθή, ο κακόγλωσσος του φορεί το 'πετραχήλι του. Αν πρόκειται δια υποκείμενο το οποίον αυτός να μη γνωρίζει, και δεν έχει τίποτε συγκεκριμένο ναν του προσάψη, του αποδίδει μομφήν κοινώς αποδιδομένην εις την πατρίδα του. — «Κορφιάτης; Στοχάσου!... σέντσα — φέδες!...». — «Μισολογγίτης; Κάτι ψαράς θε νάναι, πεινασμένος, πούλθ' εδώ να χορτάση»... Η κηόλα τον εφοδιάζει με αποσιωπητικά δυσπιστίας δια το υποκείμενό του, «Ποιος τον ξέρει!... τέτοιους ανθρώπους!...». Συμβαίνει κάποτε που ο κακόγλωσσος να ήναι και παρεκβατικός· και τότε η ομιλία του δεν ήναι παρά μία κρεμαστάλυσσος από φημητικούς λιβέλους. Επειδή σε κάθε πρόσωπο που του χρειασθή να μελετήση στη διεξαγωγή της ομιλίας του, θα σταματήσουν του κάμη και την εξιδιασμένην του ψυχρολουσίαν. Ο κακόγλωσσος δεν αργεί να γνωρισθή ως τοιούτος εις τον Τόπον του· και τότε κατασταίνεται αβλαβής, επειδή κανείς δεν ψηφά τες κακολογίες του, εις τες οποίες όλοι γελούνε. Είναι μάλιστα ο γνωστός κακόγλωσσος δι' αυτό τούτο του το πασίγνωστον, ο αβλαβέστερος άνθρωπος της κοινωνίας. Επειδή, ενώ κάθε άλλου ανθρώπου ο τυχόν κακός λόγος ημπορεί να έχη κάποιαν ισχύν εις τα πνεύματα, ο κακός λόγος του κακόγλωσσου δεν έχει καμμίαν. Ο κακόγλωσσος δεν είναι πάντα κακόψυχος. Η κακολογία του δεν προέρχεται από κακήν ψυχήν· αλλά συχνά κάποτε και από μόνο κακό του κεφάλι, από κακήν έξην.

Ο μικροπρεπής (Α.Λασκαράτος , *Ιδού ο άνθρωπος*)

Ο μικροπρεπής είναι τοιούτος, και αν φτωχός και αν πλούσιος. Εις τον πλούσιον μάλιστα η μικροπρέπεια κάνει μεγαλήτερη φάνταξη. Σταυρώνει κάθε 'μέρα τους πουλητάς εις την αγορά, στο παζάρισμα, έστω και δια ένα λεφτό. Αγοράζει Μετόχι δια χιλιάδες τάλαρα; Επιμένει να βαστάξη ένα φράνκο από το συμφωνιμένο· ή και ναν το συμφωνήση ένα φράνκο 'λιγώτερο. Τουκαίεται το σπίτι; Πηαίνει και μαζώνει μεσ' από τη στάχτη τα μικρά παληροσίδερα. Στέλνει το παιδί του στο σχολείο; Το πρώτο μηνιάτικο το πληρώνει τες πέντε του ακολούθου μηνός· το δεύτερο τες δέκα· το τρίτο τες δεκαπέντε... κ' εξακολουθεί έτσι, ώστε κάθε τόσους μήνες ωφελείται ένανε! Πρόκειται να σου πληρώση ένα του χρέος; 'Βρίσκει κάποια πρόφαση δια να πασχίση να σου βαστάξη 'λιγα όβολα. Αν πισμώσης και δεν του τ' αφήνης, σε παρακαλεί ναν του τα χαρίσης. Υποσχέθηκε να δώση ένα τάληρο σε μία συνδρομή δια φτωχούς; Στέλνει στα μαγαζιά ένα δύστηλο ζητώντας ένα πεντόφραγκο, το οποίον δίνει στη συνδρομή, και ωφελείται οχτώ όβολα. Ζητεί δε πάντοτε χάρες από τους φτωχούς γείτωνάστου. Αδιακρίτει και καταχράται τον ελευθέριον χαρακτήρα των άλλων, πολλαπλασιάζοντας τας χαμερπείς του παρακλήσεις εις αυτούς, ως εις εύκολο μεταλλείον. Χαιρετά δουλοπρεπώς τους πλουσίους και άλλους δυνατούς της ημέρας, από τους οποίους ελπίζει κάτι, ή φοβείται κάτι. Σε χοντρό λογαριασμό ανάμεσό σας, απαιτεί να λογαριασθή και το παγοτό που έλαβες με κοινά χρήματα. Εν γένη — Αν ποτέ αναγκάζεται σε κάτι τι ομοιάζον γενναιότητα, το συντροφεύει πάντα με κάποια μικροπρέπεια, με την οποία σμικρύνει την αξία της καλής πράξεως, και ενθυμίζει τον μικροπρεπή χαρακτήρα του. Ο μικροπρεπής τούτος άνθρωπος φεύγει από σημά σου με κάποιαν ελεεινήν ωφέλειαν, κερδεμένην με την οχληρήν επιμονήν του· και σε

αφίνειναυτιασμένον δια την συχαντερήνμικροπρέπειάντου.Οχαρακτήρας τούτος, ανάμεσα στους άλλους χαρακτήρας, είναι ό,τι είναι το εμετικόν ανάμεσα στ' άλλα φάρμακα στο φαρμακείον.

13. Ο μικρός πρίγκιπας μπορεί να χαρακτηριστεί ως ένα βιβλίο ύμνος στη ζωή, στην αγάπη και στη φιλία. Ποια νομίζετε ότι είναι τα μηνύματα που δίνει στους αναγνώστες σχετικά με το νόημα της ζωής (γράψτε τουλάχιστον πέντε)
14. Συγκεντρώστε φράσεις-αποσπάσματα από το βιβλίο που σας άρεσαν και γράψτε τις σε ένα χαρτόνι με σκοπό να τις κολλήσουμε σε ταμπλό της τάξης
15. Ζωγραφίστε ένα ή περισσότερα από τα σκίτσα του Εξυπερύ, που θα τοποθετηθούν επίσης στο ταμπλό της τάξης
16. Γράψτε ένα γράμμα στους ενήλικες όπου θα διατυπώνετε τη διαφωνία σας σχετικά με τον τρόπο που βλέπουν τον κόσμο και θα εκφράζετε τις δικές σας απόψεις για τα σημαντικά ζητήματα της ζωής.
17. Δημιουργήστε ένα θεατρικό έργο με αφορμή την ανάγνωση του βιβλίου. Περιγράψτε το σκηνικό της ερήμου και γράψτε τις σκηνικές οδηγίες για τους ήρωες. Δώστε έμφαση στους διαλόγους ανάμεσα στον αφηγητή και τον μικρό πρίγκιπα κατά την οχταήμερη συνάντησή τους και αναφερθείτε επιγραμματικά στις περιπλανήσεις του μικρού πρίγκιπα στη γη και στους άλλους πλανήτες.

